

Examination of Preschool Children's Playfulness in Terms of Teachers' Playfulness Traits and Various Variables*

Rengin ZEMBAT**, Hilal YILMAZ***

Received date: 31.10.2019

Accepted date: 09.04.2020

Abstract

The aim of the study is to evaluate the preschool children's playfulness in terms of their teachers' playfulness traits. In addition, it is aimed to examine whether children's playfulness differs according to demographic characteristics. This study employed a survey model, which is one of the quantitative research methods. The participants of the study consisted of 122 children whose ages ranged from five- to six years-and seven teachers of these children working at preschool education institutions in Istanbul. "Children's Playfulness Scale" and "Adult Playfulness Trait Scale" were used in data collection. The results of the study indicated that both the children's playfulness and teachers' playfulness traits were high; there was no significant difference between girls and boys in terms of their playfulness. Moreover, the playfulness of five-year-olds was found to be significantly higher than that of six-year-olds. The study suggests that children's playfulness differed according to the level of teachers' playfulness traits. According to this result, the children who had teachers with very high, high and medium levels of playfulness traits were found to have a significantly higher level of playfulness traits than the children who had teachers with low level of playfulness traits.

Keywords: Preschool children, playfulness, preschool teacher, adult playfulness.

* This article is orally presented at the 6th International Early Childhood Education Congress.

** Maltepe University, Education Faculty, Department of, Istanbul, Turkey; renginzembat@maltepe.edu.tr

*** Marmara University, Education Faculty, Department of, Istanbul, Turkey; yilmaz.hilal@outlook.com

Okul Öncesi Dönem Çocuklarının Oynama Eğilimlerinin Öğretmenlerinin Eğlence Eğilimleri ve Çeşitli Değişkenler Açısından Değerlendirilmesi*

Rengin ZEMBAT**, Hilal YILMAZ***

Geliş tarihi: 31.10.2019

Kabul tarihi: 09.04.2020

Öz

Oynama eğilimi çocukların buldukları ortamı kendilerine eğlenceli ve keyifli kılabacak şekilde dönüştürebilme özelliği olarak tanımlanmaktadır. Eğlence eğilimi terimi ise tıpkı oyun oynama eğilimi gibi kişiliği tanımlayan bir terim olmakla birlikte yetişkin kişiliği için kullanılmaktadır. Okul öncesi dönem çocuklarının ve öğretmenlerinin bu kişilik özelliklerinin incelenmesi önemli görülmektedir. Araştırmanın amacı okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimlerinin öğretmenlerinin eğlence eğilimleri açısından değerlendirilmesidir. Ayrıca çocukların oynama eğilimlerinin demografik özelliklerine (cinsiyet ve yaş) göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi amaçlanmaktadır. Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli ile yürütülmüştür. Araştırmanın çalışma grubu, İstanbul'daki okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden beş-altı yaş grubu 122 çocuk ve bu çocukların yedi öğretmeninden oluşmaktadır. Veri toplama aracı olarak "Çocuklar için Oynama Eğilimi Ölçeği" ve "Yetişkin Eğlence Eğilimi Ölçeği" kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimleri ve öğretmenlerin eğlence eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu; oynama eğilimi açısından kız ve erkek çocuklar arasında anlamlı bir farklılık olmadığı; beş yaş grubu çocukların oynama eğilimlerinin, altı yaş grubu çocuklardan anlamlı olarak daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Çocukların oynama eğilimlerinin, öğretmenlerinin eğlence eğilimi düzeylerine göre farklılaştığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu sonuca göre eğlence eğilimi çok yüksek, yüksek ve orta düzeyde olan öğretmenlerin çocuklarının oynama eğilimleri, eğlence eğilimi düşük düzeyde olan öğretmenlerin çocuklarından anlamlı olarak daha yüksektir.

Anahtar kelimeler: Okul öncesi dönem çocuklar, oynama eğilimi, okul öncesi öğretmeni, yetişkin eğlence eğilimi.

*Bu makale 6. Uluslararası Okul Öncesi Eğitimi Kongresi'nde sözlü olarak sunulmuştur.

** Maltepe University, Faculty of Education, Department of Preschool Education, Istanbul, Turkey; renginzembat@maltepe.edu.tr

*** Marmara University, Atatürk Faculty of Education, Department of Preschool Education, Istanbul, Turkey; yilmaz.hilal@outlook.com

1. Giriş

Çocuğun yaşamında oyun, eğlendirici bir aktivite olmakla birlikte onun bilişsel, sosyal-duygusal, motor ve dil gelişimi açısından ilerlemesini sağlayan önemli bir etkinlik olarak yer almaktadır. Oyun çocuğun iç dünyasını, hayal gücünü geliştirmekle birlikte ona tanımadığı dış dünya hakkında da deneyimler sunmaktadır. Bu sayede çocuk dış dünyayı anlayıp, kavrayarak ve dış dünyadaki fırsatları kullanarak kendini de keşfetmektedir. Bu keşfediş çocuğun kendini de bütün yönleriyle tanımasına olanak sağlamaktadır. Çocuk için oyun ve oyun oynamak bir keşfediş ve çocuğun yaşamının her anında çeşitli biçimlerde yer almaktadır. Bununla birlikte, teknolojinin gelişimi ile beraber günümüze kadar oyunun türünde ve içeriğinde birtakım değişiklikler gözlenmektedir. Sokakta oynayan çocukların zamanla evde oynamaya başlaması, evde oynayan çocukların ise teknolojik cihazlara yönelimi söz konusudur (Tuğrul, Ertürk, Özen Altınkaynak ve Güneş, 2014). Şüphesiz ki bu sürecin çocukların gelişimlerinde ve davranışlarında birtakım etkileri söz konusudur. Ancak oyun oynamanın kendisi değişmez bir gerçek olarak yaşamın içinde yer almaya devam etmektedir.

Çocuklar oyun aracılığıyla dış dünyada olan bilgileri kavrar ve özümser. Bu kavrama ve özümseme çocukların bilişsel becerilerinin gelişimini sağlayarak onların topluma uyumunu artırmaktadır (Karaman, 2009). Bununla birlikte, erken çocukluk eğitim programlarında oyun her zaman eğitimin bir parçası olarak ele alınmış ve tüm etkinliklerin oyun temelli bir biçimde düzenlenmesi gerektiği belirtilmiştir (MEB, 2013). Çünkü oyun oynama bu yaş grubu çocukların kişisel davranışları içerisinde çokça yeri olan bir aktivitedir. Çocuklar günlük yaşantılarının her anında oyun ile iç içedirler. Oyun oynama eğilimi ise çocukların sosyal çevreleri içinde çok çeşitli ortamlarda ve durumlarda ortaya koydukları, o ortamı etkileşim kurarak daha eğlenceli bir hale getirmek için ortaya çıkan içsel bir yatkınlıktır (Bodrova ve Leong, 2003; Trevas, Grammatikopoulos, Tsigilis ve Zachopoulou, 2003). Sproule, Walsh ve McGuinness (2019)'e göre oyun oynama eğilimi hem içsel bir durum hem de bir dizi davranış olarak tanımlanmıştır.

Oyun oynama eğilimi oyunun bir parçası olarak görülmektedir. Çocukların eğitim yaşamında oyun oynama eğilimi çocuğun tüm faaliyetlerini kapsamaktadır. Ayrıca, öğrenme ve öğretim sürecinde çocuğa ve öğretmene önemli katkılar sunmaktadır. Oyun oynama eğilimi çocukların bilişsel, sosyal, duygusal, motor gelişim alanlarının ve öz bakım becerilerinin desteklenmesinde önemli bir rol oynamaktadır (Youell, 2008). Oyun oynama eğilimi yüksek olan çocuklar neşeli, mizah yeteneği gelişmiş, şakacı, enerjik, iyi huylu, kolayca gülen, diğer insanlarla vakit geçirmeyi seven, hayal gücü gelişmiş, duygusal ifade yeteneği kuvvetli, iletişim becerisi yüksek, meraklı, açık ve yenilikten yana olma gibi özelliklere sahip olmaktadır (Barnett, 1998; Proyer ve Jehle, 2013).

Oyun oynama eğilimi yüksek olan çocukların duygu düzenleme, sosyal problem çözme ve akran ilişkileri gibi beceriler açısından iyi oldukları sonucuna ulaşılmıştır (Christian, 2011). Bir diğer çalışmada oyun oynama eğilimi ile motor beceriler arasında ilişki olduğu sonucuna ulaşılmıştır (Trevas, Matsouka ve Zachopoulou, 2003). Ko ve Kim (2013), üç-dört yaş çocuklarının oyun oynama eğilimleri ile liderlik ve iletişim becerileri arasında pozitif yönlü bir ilişki olduğunu tespit etmişlerdir. Bu araştırmaya göre oyun oynama eğilimi yüksek olan çocuklar oyunlarda liderlik rolünü üstlenme, grup oyunlarında lider olma, arkadaşlarıyla etkili iletişim kurma gibi alanlarda daha öndedirler. Choi ve Shin (2016)'ın çalışmasında da oyun oynama eğilimi ile çocukların liderlik ve sosyal katılımlarının ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca okul öncesi çocukların oyun oynama eğilimi ile sosyal beceri ve kişilerarası uyumları ilişkili bulunmuştur. Kang ve Lee (2011) ve Choi ve Kim (2006) okul öncesi çocukların oyun oynama eğilimleri ile sosyal becerileri ve akran ilişkilerinin ilişkili olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Oynama eğilimi yüksek çocukların yaratıcı, meraklı, kendine güveni yüksek ve kendi kendine eğlenebilen çocuklar olduğu bilinmektedir (Taylor ve Rogers, 2001; Moller, 2015; Lim, Yee, Oh, 2006). Rentzou (2014) oyun oynama eğilimi yüksek olan okul öncesi dönem çocuklarının çoğunlukla sosyal oyunları tercih ettiklerini ve problem davranışları daha az sergilediklerini belirtmektedir. Saunders, Sayer ve Goodale (1999) oyun oynama eğilimi yüksek olan çocukların baş etme becerilerinin de yüksek olduğunu tespit

etmişlerdir. Sonuç olarak çocuklarda oynama eğiliminin özellikle erken çocukluk döneminde onların tüm becerilerine olumlu olarak etki ettiği söylenebilir.

Çocuklarda oyun oynama eğilimi olarak çevrilen 'playfulness' kavramı yetişkin bireylerde eğlence eğilimi olarak ifade edilmektedir (Yurt, Keleş ve Koğar, 2016). Yetişkinlerde eğlence eğilimine bakıldığında ise eğlence eğilimi yüksek bireylerin daha az stresli ve hayatı keyifle yaşayan (Magnuson ve Barnett, 2013) ve psikolojik iyi oluşları daha yüksek (Shen, 2010) bireyler oldukları ortaya konulmuştur. Eğlence eğilimi yüksek bireyler, yaratıcı, farklı düşünebilen ve esnek bireyler olarak tanımlanmaktadır (Chang, Qian ve Yarnal, 2013). Bununla birlikte yetişkin kadınlarla yürütülen bir çalışmada eğlence eğilimi yüksek kadınların psikolojik dayanıklılıklarının yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu kadınlar farklı sosyal ortamlarda bulunarak çevreleri ile olumlu iletişim içerisine girmektedirler. Kendine güveni yüksek ve esnek bir yapıya sahip olmaktadır (Chang, Yarnal ve Chick, 2016). Proyer ve Wagner'in (2015) çalışmasında da eğlence eğilimi yüksek bireylerin sosyal ortamlarda arkadaş edinmede ve sürdürmede çok daha başarılı oldukları sonucuna ulaşılmıştır. İnsanların onları tercih etmesinin nedeni olarak mizah anlayışları, pozitif ve neşeli oluşları gösterilmiştir. Okul öncesi öğretmenlerinin de belirtilen özelliklere sahip olmaları eğitim ve öğretim faaliyetlerinin etkili bir biçimde yürütülmesinde önemlidir. Çünkü oyun ve eğlence, erken çocukluk eğitiminde önemle üzerinde durulan iki temel kavramdır.

Oyunun temel unsurları zevk, özgürlük hissi ve kuralların veya ritimlerin kullanılmasıyla ortak anlamların bir araya getirilmesidir. Erken çocukluk döneminde oyun ve öğrenme birbiriyle yakından ilişkili iki kavramdır. Ancak oyunun eğitim amacıyla kullanılmasına fazlaca odaklanıldığında çocukların o oyundan keyif almaları yerini can sıkıntısına bırakmaktadır. Bunun önüne geçebilmek adına erken çocukluk eğitiminde öğretmenlerin de oyun oynamayı sevmeleri, çocuklarla birlikte o keyifli süreci yaşamaları beklenmektedir. Bu ise öğretmenin sahip olduğu eğlence eğilimi ile mümkündür. Öğretmenin eğlence eğilimine sahip olması öğretmen-çocuk etkileşimini olumlu yönde destekleyecek, esnek, katı kuralları olmayan ve keyifle geçirilecek bir sürecin başlamasını sağlayacaktır (Bae, 2012). Tüm bunlar beraberinde kalıcı öğrenmeyi ve akademik başarıyı getirecektir. Oynayan öğretmen ve çocuk ile ortak paylaşılan bu süreç zevk ve yaratıcılığı ortaya çıkaracaktır (Singer, 2015).

Çocukların her daim oyun oynama hakları vardır. Öğretmenler çocukların oyun oynamalarına yönelik fırsatlar oluşturmali, onların oyun oynama eğilimlerini engellememeli, çocukların yaratıcı ve özgün düşünme süreçleri içerisinde yer almalarına imkân tanımalıdır. Eğlence eğilimine sahip öğretmenler çocuklarla birlikte eğlenerek ve oyun oynayarak sürecin içinde yer alırlar ve bu durum öğrenme-öğretme sürecinin etkili bir biçimde gerçekleştirilmesini sağlar (Singer, 2013). Bu süreçte öğretmenin görevi, çocukların ilgi ve ihtiyaçlarına yönelik oyun ortamları oluşturmak, gerekli güvenlik önlemlerinin alınması yoluyla çocukların özgürce eğlenip oyun oynayabilecekleri ortamı sağlamaktır.

Nitekim yapılan çalışmalar eğlence eğilimine sahip öğretmenlerin çocukların yaşantısında ne denli önemli olduğunu ortaya koymuştur. Jung'un (2013) 24 aylık çocuklar ve öğretmenleri ile yürüttüğü çalışmanın sonucunda eğlence eğilimi yüksek olan öğretmenlerin çocukların duygusal ihtiyaçlarını karşılama konusunda daha etkili oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Çocukların duygusal sorunları yatıştırılmış ve yeni öğrenme süreçlerine geçişte öğretmenlerin olumlu katkısı olmuştur. Öğretmenlerin eğlence eğilimlerinin yüksek olması aynı zamanda çocukların yaratıcı problem çözme becerileri ile ilişkilendirilmiştir (Tegano, Groves ve Catron, 1999). Kwon (2013) eğlence eğilimi yüksek ve oyun oynamaya yönelik olumlu tutuma sahip olan öğretmenlerin, çocukların prososyal davranışları üzerinde olumlu etkileri olduğunu tespit etmiştir. Ayrıca yüksek eğlence eğilimine sahip öğretmenlerin oyun temelli eğitim faaliyetlerinde daha başarılı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yetişkinlerin ve özellikle öğretmenlerin eğlence eğilimlerinin tespit edilmesi ve geliştirilmesi, onların erken dönemde çocukların oyun ve öğrenme arasında bir bağ kurarak, çocukların algı ve öğrenmelerini sınıf içi deneyimlerle geliştirmektedirler (Howard, Jenvey ve Hill, 2006). Çocukların, erken dönemlerde oyun ile tanıştırılmaları, eğlence eğilimi

yüksek öğretmenler aracılığıyla gerçekleştirilmektedir. Oyun oynama eğilimi yüksek olan çocukların yetiştirilmesi, eğlence eğilimi yüksek olan öğretmenlerle sağlanmaktadır (Youell, 2008). Öğretmenin oyuna yaklaşımı ve davranışları çocukların oyun oynama ve oyun oynama eğilimlerini etkilemektedir. Öğretmenlerin çocuklara sözel ve sözel olmayan uyarıcılar yoluyla oyun oynamanın arzu edilen bir durum olduğunu ve geliştirilebileceğini ifade etmeleri gerekmektedir (Pinchover 2017).

Alanyazına bakıldığında okul öncesi dönem çocuklarının oyun oynama eğilimlerinin incelendiği Türkiye’de yürütülmüş bir çalışmaya rastlanmıştır. Bu çalışmada Macun ve Güvendi (2019), Ağrı ilinde okul öncesi eğitim kurumlarına devam etmekte olan 3-6 yaş arası 298 okul öncesi çocuğun oyun oynama eğilimlerini Keleş ve Yurt (2017) tarafından uyarlanan “Çocuklar için Oyun Oynama Eğilimi Ölçeği”ni kullanarak cinsiyet, yaş, kardeş sayısı, anne öğrenim durumu, baba öğrenim durumu, anne meslek durumu, baba meslek durumu ve ailenin gelir durumu değişkenlerine göre incelemişlerdir. Araştırmanın sonucunda çocukların oyun oynama eğilim düzeylerinin orta düzeyde olduğu, çocukların oyun oynama eğilimi puan ortalamalarında cinsiyet, kardeş sayısı, anne öğrenim durumu, baba öğrenim durumu, anne meslek durumu, baba meslek durumu ve ailenin gelir durumu değişkenlerine göre anlamlı farklılaşmanın olmadığı, yaş değişkenine göre ise anlamlı farklılaşmanın olduğu tespit edilmiştir. Öte yandan yurt dışı alanyazında okul öncesi dönem çocuklarının oyun oynama eğilimlerinin incelendiği pek çok çalışmaya rastlanmaktadır (Barnett ve Kleiber, 1982; Casas, 2003; Christian, 2011; Dodd ve Wilson, 1998; Fabrizi, 2014; Hamm, 2006; Ko ve Kim, 2013; Taylor ve Rogers, 2001; Taylor, Rogers ve Kaiser, 1999; Pinchover, 2017; Pinchover, Shulmn ve Bundy, 2016; Rentzou, 2014; Saunders, Sayer ve Goodale, 1999; Trevas, Matsouko ve Zachopoulou, 2003).

Okul öncesi öğretmenlerinin eğlence eğilimlerinin incelendiği araştırmalara bakıldığında ise Türkiye’de bu alanda yürütülmüş bir çalışmaya rastlanmıştır. Canaslan (2018) tarafından okul öncesi öğretmenlerinin eğlence eğilimi özelliklerini ve eğlence eğilimi ile ilgili görüşlerini açıklamak amacıyla karma desen yöntemiyle yürütülen çalışmanın nicel kısmına 485 okul öncesi öğretmeni, nitel kısmına ise 20 okul öncesi öğretmeni katılmıştır. Araştırmada öğretmenlerin eğlence eğilimleri çeşitli değişkenlere göre incelenmiştir. Araştırmanın nicel veri sonuçlarına göre öğretmenin mesleki deneyiminin, yaşının, oyun dersi almış olma durumunun ve sınıftaki çocuk sayısının eğlence eğilimi üzerinde etkisinin olmadığı saptanmıştır. Öte yandan, öğretmenin eğitim altyapısının, gönüllü etkinliklere katılma durumunun, çalışılan okul türünün eğlence eğilimini etkilediği tespit edilmiştir. Yurt dışı alanyazında ise okul öncesi öğretmenlerinin eğlence eğilimlerinin incelendiği pek çok çalışma yer almaktadır (Graham, Sawyers ve DeBord, 1989; Pinchover, 2017; Synodi, Linardakis, Sadauskienė, Kochanskienė ve Rimavičienė, 2015; Tegano, Groves ve Catron, 1999).

Okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimleri ile öğretmenlerinin eğlence eğilimlerini birlikte ele alan bir çalışmaya rastlanmıştır. Pinchover’in (2017) çalışması 40-72 aylık çocuklar ile öğretmenlerini kapsamaktadır. İsrail’de yürütülen çalışmanın sonucunda öğretmenlerin eğlence eğilimleri ile çocukların oyun oynama eğilimleri arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Alanyazında yer alan diğer çalışmalar öğretmenlerin eğlence eğilimlerinin çocukların farklı gelişim alanları üzerindeki etkisini incelemektedir (Graham, 1987; Singer, 2015; Tegano, Groves ve Catron, 1999; Walsh, McMillan ve McGuinness, 2017). Buradan hareketle gerek yurtiçi gerekse yurtdışı alanyazında bu alana yönelik sınırlı sayıda çalışmanın varlığı bu alanda çalışma ihtiyacı oluşturmuştur. Okul öncesi öğretmenlerinin eğlence eğilimlerinin, çocukların oyun oynama eğilimlerinde etkili olup olmadığının ortaya konulmasının okul öncesi eğitimi alanına, çocuklara ve öğretmenlere katkı sağlayacağı düşünülerek bu çalışmada okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimlerini öğretmenlerinin eğlence eğilimleri açısından değerlendirmek amaçlanmıştır. Bununla birlikte araştırmanın içeriğinde aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimleri ile öğretmenlerinin eğlence eğilimleri ne düzeydedir?

2. Okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimleri cinsiyet ve yaş değişkenlerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?
3. Okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimleri, öğretmenlerinin eğlence eğilimi düzeylerine göre anlamlı düzeyde farklılaşmakta mıdır?

2. Yöntem

Bu bölümde araştırmanın modeli, çalışma grubu, verilerin toplanması, veri toplama araçları ve verilerin analizine yönelik bilgilere yer verilmiştir.

2.1. Araştırmanın Modeli

Bu çalışmada, okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimlerini öğretmenlerinin eğlence eğilimleri açısından değerlendirmek amacıyla nicel araştırma yöntemlerinden tarama modeli kullanılmıştır. Bu model tam olarak neden-sonuç ilişkisini ortaya koymamakla birlikte değişkenlerden birinin durumunun bilinmesi halinde diğerinin kestirilmesini sağlamaktadır (Karasar, 2000).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu, 2018-2019 eğitim ve öğretim yılında İstanbul ilindeki okul öncesi eğitim kurumlarına devam eden beş-altı yaş grubu 122 çocuk ve çocukların yedi öğretmeni oluşturmaktadır. Çalışma grubunun demografik özelliklerine ilişkin bilgiler Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Çalışma grubuna ait demografik bilgiler

Çocuklara İlişkin Demografik Bilgiler		n	%
Cinsiyet	Kız	64	52.5
	Erkek	58	47.5
	Toplam	122	100
Yaş	5 Yaş	74	60.7
	6 Yaş	48	39.3
	Toplam	122	100
Öğretmenlere İlişkin Demografik Bilgiler			
Cinsiyet	Kadın	7	100
	Erkek	-	-
	Toplam	7	100
Yaş	23-27	2	28.6
	28-32	3	42.9
	33-37	2	28.6
	Toplam	7	100
Eğlence eğilim düzeyi	Çok yüksek	2	28.6
	Yüksek	1	14.3
	Orta	3	42.9
	Düşük	1	14.3
	Toplam	7	100

2.3. Verilerin Toplanması

Veri toplama sürecinde öncelikle İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğünden izin alınmış, ardından okul öncesi eğitim kurumlarına gidilerek okul müdürlerinden de gerekli izin alındıktan sonra uygulamaya başlanmıştır. Ölçekler çalışma grubundaki öğretmenlere, çocuklar ve kendileri için doldurulmak üzere elden dağıtılmış, doldurmalarını takiben teslim alınmıştır. Toplamda çocuklar için 130 veri elde edilmiştir, ancak eksik ve hatalı doldurulan sekiz veri araştırmaya dahil

edilmemiştir. Öğretmenlerin tamamı ise ölçeği doldurmuştur. Son durumda çocuklardan 122 veri, öğretmenlerden ise 7 veri araştırma sürecine dahil edilmiştir.

2.3.1. Veri toplama araçları

2.3.1.1. Çocuklar için Oynama Eğilimi Ölçeği

Çocuklar için Oynama Eğilimi Ölçeği, Barnett tarafından 1990 yılında çocukların oyun oynama eğilimlerini tespit etmek amacıyla geliştirilmiştir. Ölçeğin Türkçe uyarlama çalışması Keleş ve Yurt (2017) tarafından yapılmıştır. Ölçek 23 madde ve beş alt boyuttan oluşmaktadır. Ölçeğe ilişkin Cronbach Alpha katsayısı değerleri fiziksel kendiliğindenlik, sosyal kendiliğindenlik ve mizah anlayışı alt boyutları için .87, bilişsel kendiliğindenlik alt boyutu için .79 ve zevkin dışavurumu alt boyutu için .92 olarak tespit edilmiştir. Ölçek beşli likert tipindedir. Ölçekten en yüksek 115, en düşük 23 puan alınmaktadır (Keleş ve Yurt, 2017). Bu araştırma kapsamında ölçeğin toplam Cronbach Alpha katsayısı değeri .93 olarak hesaplanmıştır.

2.3.1.2. Yetişkin Eğlence Eğilimi Özelliği Ölçeği

Yetişkinlerin eğlence eğilimi özelliklerini belirlemeye yönelik olarak Shen, Chick ve Zinn tarafından 2014 yılında geliştirilen ölçeğin Türkçe uyarlaması Yurt, Keleş ve Koğar (2016) tarafından gerçekleştirilmiştir. Yetişkin Eğlence Eğilimi Özelliği Ölçeği, bir yetişkinin eğlence inancı, girişkenlik, tepkisellik, baskılanmamışlık ve kendiliğindenliğe ne düzeyde eğilimi olduğunu ortaya koymaktadır. Ölçek 19 madde ve üç faktörden oluşmaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha katsayısı değerleri eğlence arayışı alt boyutu için .84, baskılanmamışlık alt boyutu için .58 ve kendiliğindenlik alt boyutu için .73'tür. Ölçeğin tamamına ait Cronbach Alpha değeri .85'tir. Ölçek beşli likert tipindedir. Ölçekten alınabilecek toplam puan, 19-95 aralığındadır (Yurt, Keleş ve Koğar, 2016). Bu çalışma kapsamında ölçeğin toplam Cronbach Alpha katsayısı değeri .93 olarak hesaplanmıştır.

2.4. Verilerin Analizi

Araştırmada, okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimleri ve öğretmenlerinin eğlence eğilimi düzeylerini betimlemek amacıyla ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmıştır. Çocukların oynama eğilimi düzeyleri ve öğretmenlerin eğlence eğilimi düzeyleri belirlenirken, şu işlem gerçekleştirilmiştir. Ölçeklerden alınabilecek en yüksek ve en düşük puan birbirinden çıkartılmıştır. Elde edilen sonuç ölçeğin likert tipine bölünmüştür. Çıkan sonuç ölçekten alınabilecek en düşük puana eklenerek, sırasıyla en yüksek puana kadar işlem gerçekleştirilmiştir. Ardından araştırma bulgularında ölçekten elde edilen puan ortalamasının denk geldiği düzey belirlenmiştir. Kolmogorov-Smirnov testi ile dağılımın normal olduğu belirlendikten sonra ($p=.245$), çocukların Çocuklar için Oynama Eğilimi Ölçeği'nden aldıkları puanların cinsiyet ve yaş değişkenlerine göre farklılaşma durumunu belirlemek üzere Bağımsız Grup T-testi Analizi uygulanmıştır. Son olarak çocukların oynama eğilimlerinin öğretmenlerinin eğlence eğilimlerine göre farklılaşma durumunu tespit etmek amacıyla Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) ve Post-Hoc analizi yapılmıştır. Veriler uygun istatistik paket programında çözümlenmiş ve anlamlılık düzeyi .05 olarak değerlendirilmiştir.

3. Bulgular

Bu bölümde okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimleri ve öğretmenlerinin eğlence eğilimlerinin incelenmesine yönelik bulgulara yer verilmiştir.

3.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimleri ile öğretmenlerinin eğlence eğilimi düzeylerine ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri hesaplanmış ve bulgular Tablo 2'de gösterilmiştir.

Tablo 2. Okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimleri ve öğretmenlerinin eğlence eğilimi düzeylerine ilişkin ortalama ve standart sapma değerleri sonuçları

Puan	n	$\bar{X}$	ss
Çocuklar için Oynama Eğilimi Ölçeği	122	79.90	13.82
Yetişkin Eğlence Eğilimi Özelliği Ölçeği	7	66.71	15.42

Tablo 2’de görüldüğü üzere okul öncesi dönem çocuklarının Çocuklar için Oynama Eğilimi Ölçeği’nden (min. 23, max. 115) aldıkları puan ortalaması 79.90; standart sapma ise 13.82; öğretmenlerin ise Yetişkin Eğlence Eğilimi Özelliği Ölçeği’nden (min. 19, max. 95) aldıkları puan ortalaması 66.71, standart sapma 15.42’dir. Ölçeklerden alınabilecek en düşük ve en yüksek puanlar dikkate alınarak yapılan hesaplama sonucunda, çocukların oynama eğilimleri ve öğretmenlerinin eğlence eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

3.2. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırma kapsamında okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimi puanlarının cinsiyet ve yaş değişkenine göre farklılaşma durumu ile ilgili yapılan analiz bulgularına Tablo 3 ve Tablo 4’te yer verilmiştir.

Tablo 3. Okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimi puanlarının cinsiyet değişkenine göre farklılaşma durumu ile ilgili yapılan bağımsız grup t testi sonuçları

Puan	Cinsiyet	n	$\bar{X}$	ss	t Testi		
					t	Sd	p
Çocuklar için Oynama Eğilimi Ölçeği	Kız	64	79.93	13.15	.023	120	.98
	Erkek	58	79.87	14.64			

Tablo 3’te görüldüğü üzere, araştırmaya katılan okul öncesi dönem çocuklarının Çocuklar için Oynama Eğilimi Ölçeği puanlarının cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılık anlamlı bulunmamıştır (p=.98).

Tablo 4. Okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimi puanlarının yaş değişkenine göre farklılaşma durumu ile ilgili yapılan bağımsız grup t testi sonuçları

Puan	Yaş	n	$\bar{X}$	ss	t Testi		
					t	Sd	p
Çocuklar için Oynama Eğilimi Ölçeği	5 yaş	74	82.12	11.05	2.230	120	.028*
	6 yaş	48	76.50	16.81			

*p<.05

Tablo 4’te görüldüğü üzere, araştırmaya katılan okul öncesi dönem çocuklarının Çocuklar için Oynama Eğilimi Ölçeği puanlarının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğini belirlemek amacıyla yapılan bağımsız grup t testi sonucunda grupların aritmetik ortalamaları arasındaki farklılığın beş yaş grubu çocuklar lehine anlamlı olduğu tespit edilmiştir (p=.028).

3.3. Üçüncü Alt Probleme İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemine ilişkin olarak okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimlerinin, öğretmenlerinin eğlence eğilimi düzeylerine göre farklılaşma durumu ile ilgili yapılan analiz sonuçları Tablo 5 ve Tablo 5.1’de gösterilmiştir.

Tablo 5. Okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimi puanlarının öğretmenlerinin eğlence eğilimi düzeylerine göre farklılaşma durumu ile ilgili yapılan tek yönlü varyans analizi (ANOVA) sonuçları

<i>f</i> , $\bar{X}$ ve <i>ss</i> Değerleri			ANOVA Sonuçları							
Puan	Grup	<i>n</i>	$\bar{X}$	<i>ss</i>	Var. K.	<i>KT</i>	<i>Sd</i>	<i>KO</i>	<i>F</i>	<i>p</i>
Çocuklar için Oynama Eğilimi Ölçeği	Çok yüksek	32	86.09	11.48	G.Arası	3632.538	3	1210.846		
	Yüksek	19	82.31	12.62	G.İçi	19493.471	118	165.199		
	Orta	55	78.92	12.48	Toplam	23126.008	121		7.330	.000***
	Düşük	16	68.06	16.57						
	Toplam	122	79.90	13.82						

***p<.001

Tablo 5'te okul öncesi dönem çocuklarının Çocuklar için Oynama Eğilimi Ölçeği'nden aldıkları puanların öğretmenlerinin eğlence eğilimi düzeylerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediği yapılan Tek Yönlü Varyans Analizi (ANOVA) sonucunda ortaya konulmuştur. Bu sonuca göre grupların aritmetik ortalamaları arasında anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için gruplar birbirleriyle karşılaştırılmıştır. Varyansların homojen dağılım gösterdiği belirlenerek Scheffe Testi yapılmış ve test sonuçları Tablo 5.1'de sunulmuştur.

Tablo 5.1. Okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimi puanlarının öğretmenlerinin eğlence eğilimi düzeylerine göre hangi gruplar arasında farklılaştığını belirlemek üzere yapılan Scheffe testi sonuçları

Puan	(I) Eğlence Eğilim Düzeyi	(J) Eğlence Eğilim Düzeyi	Ortalama Farkı (I-J)	<i>p</i>
Çocuklar için Oynama Eğilimi Ölçeği	Çok yüksek	Yüksek	3.77	.79
		Orta	7.16	.10
		Düşük	18.03	.000***
	Yüksek	Çok yüksek	-3.77	.79
		Orta	3.38	.80
		Düşük	14.25	.016*
	Orta	Çok yüksek	-7.16	.10
		Yüksek	-3.38	.80
		Düşük	10.86	.035*
	Düşük	Çok yüksek	-18.03	.000***
		Yüksek	-14.25	.016*
		Orta	-10.86	.035*

***p<.001, **p<.01

Tablo 5.1 incelendiğinde, Çocuklar için Oynama Eğilimi Ölçeği puan ortalamalarında ortaya çıkan farklılığın öğretmeni düşük düzeyde eğlence eğilimine sahip çocuklar ile öğretmeni çok yüksek, yüksek ve orta düzeyde sahip olan çocuklar arasında öğretmeni çok yüksek, yüksek ve orta düzeyde sahip olan çocuklar lehine anlamlı düzeyde olduğu tespit edilmiştir.

4. Tartışma ve Sonuç

Araştırmanın sonucunda okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimleri ve öğretmenlerinin eğlence eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Macun ve Güvendi (2019), çocukların oyun oynama eğilimlerinin orta düzeyde olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Çocukların

oyun oynama eğilimlerinin yüksek çıkmasında okulun eğitim içeriği, program, öğretmen ve yönetici tavırları gibi pek çok etken rol oynayabilir. Katz (1993) çocukların oyun oynama eğilimlerinin her daim geliştirilebilir bir olgu olduğu vurgulamaktadır. Katz'a göre oyun oynama bir eğilimdir ve bu eğilim erken çocukluk eğitim programlarının etkili kullanımı ve öğretmenlerin desteği ile geliştirilebilir. Okul öncesi öğretmenlerinin eğlence eğilimlerinin yüksek düzeyde olduğu tespit edilmiştir. Canaslan (2018), okul öncesi öğretmenlerinin eğlence eğilimlerini incelediği araştırmasında öğretmenler eğlence eğilimini, oyun oynamayı sevmek olarak tanımlamışlar ve kendilerinin eğlence eğilim düzeylerinin yüksek olduğunu ifade etmişlerdir. Synodi ve diğerleri (2015), Litvanya ve Yunanistan'daki okul öncesi öğretmenlerinin eğlence eğilimlerini inceledikleri araştırmanın sonucunda okul öncesi öğretmenlerinin eğlence eğilimlerinin yüksek olduğunu tespit etmişlerdir. Okul öncesi öğretmenlerinin eğlence eğilimlerinin yüksek düzeyde olmasında, öğretmenlerin oyun oynamayı sevmeleri, çocuklarla vakit geçirmekten hoşlanmaları neden olarak gösterilebilir.

Araştırmaya katılan okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimlerinin cinsiyetlerine göre farklılaşmadığı tespit edilmiştir. Barnett ve Kleiber (1982) ve Macun ve Güvendi (2019), çocukların oyun oynama eğilimlerinin cinsiyete göre farklılaşmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Kinkead-Clark (2019) ve Rentzou (2015), okul öncesi dönem çocukları üzerine yaptığı çalışmada çocukların oyun oynama eğilimlerinin cinsiyetlerine göre değişmediği sadece oyun türlerinin farklılaştığı sonucuna ulaşmışlardır. Hamm (2006) özel gereksinimi olan ve olmayan okul öncesi dönem çocuklarının oyun oynama eğilimlerini incelediği çalışmada cinsiyete göre farklılığın olmadığını tespit etmiştir. Öte yandan Barnett (2018) ve Zachopoulou, Trevlas ve Tsikriki (2004) çalışmalarında erkek çocukların oyun oynama eğilimlerinin kız çocuklarından daha yüksek olduğunu sonucuna ulaşmışlardır. Kang ve Lee (2011) ve Saunders ve diğerleri (1999) ise kız çocuklarının oyun oynama eğilimlerinin erkek çocuklardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Bu araştırma kapsamında cinsiyete göre farklılık olmamasının nedeni, öğretmenlerin ve ailelerin çocukların oyun oynama alışkanlıklarına yönelik benzer tutumlar sergilemiş olmalarından kaynaklanıyor olabilir. Ayrıca çocukların oynama eğilimlerinin cinsiyet odaklı değil, içsel kaynaklı olduğu belirtilmektedir (Rentzou, 2015). Bu bilgi de bu araştırma sonucunda cinsiyete göre fark çıkmamasının nedeni olarak gösterilebilir.

Çocukların oynama eğilimlerinin yaşa göre farklılaşma durumu incelendiğinde, altı yaşa kıyasla beş yaş grubundaki çocukların oynama eğilimlerinin daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Taylor ve Rogers (2001)'in okul öncesi dönem çocuklarının oyun oynama eğilimlerini inceledikleri araştırmasının sonucunda beş yaş grubu çocukların oyun oynama eğilimlerinin altı yaş grubu çocuklardan daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Choi ve Kim (2006) dört yaş çocuklarının oyun oynama eğilimlerinin altı yaş çocuklarından daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Saunders ve diğerleri (1999) 36-47 aylık çocukların oyun oynama eğilimlerinin 47-57 aylık çocuklardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Rentzou (2015) ve Kang ve Lee (2011) oyun oynama eğilimlerinde yaşa göre farklılaşmanın olmadığı sonucuna ulaşmışlardır. Öte yandan Macun ve Güvendi (2019), beş-altı yaş aralığındaki çocukların oyun oynama eğilimlerinin üç-dört yaş aralığındaki çocuklardan daha yüksek olduğu sonucuna ulaşmışlardır. Yaşa göre farklılaşmanın ortaya çıkmasında öğretmen tutumu ve okul ortamının etkileri söz konusu olabilir. Öğretmenlerin ya da ailelerin tutumlarının çocukların oynama eğilimlerini etkilediği bilinmektedir (Pinchover, Shulman ve Bundy, 2016).

Çocukların oynama eğilimlerinin öğretmenlerinin eğlence eğilimi düzeylerine göre farklılaşma durumu incelendiğinde öğretmeni düşük düzeyde eğlence eğilimine sahip çocuklar ile öğretmeni çok yüksek, yüksek ve orta düzeyde sahip olan çocuklar arasında öğretmeni çok yüksek, yüksek ve orta düzeyde eğlence eğilimine sahip olan çocuklar lehine anlamlı düzeyde farklılaşmanın olduğu tespit edilmiştir. Pinchover (2017), 40-72 aylık çocuklarla yürüttüğü çalışmada çocukların oyun oynama eğilimleri üzerinde öğretmenlerin eğlence eğilimlerinin etkisi olduğu sonucuna ulaşmıştır. Eğlence eğilimi yüksek olan öğretmenlerin sınıftaki çocukların oynama

eğilimleri de yüksek çıkmıştır. Graham, Sawyers ve DeBord (1989) okul öncesi dönem çocukların öğretmenlerinin eğlence eğilimlerini incelemişler ve eğlence eğilimi yüksek olan öğretmenlerin çocuklarla olumlu bir iletişim kurduğu, karşılıklı güvene ve oyuna dayalı bir ilişki içinde oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Kinkead-Clark (2019)'a göre okul öncesi eğitim kurumlarında öğretmenlerin çocuklarla birlikte oyun oynamaları, onların eğitim sürecini kolay bir biçimde yürütmelerine ve çocukların keyifli zaman geçirmelerine katkı sağlamaktadır. Sproule ve arkadaşları (2019) sınıf içinde öğretmenin ve çocukların katılımı ile gerçekleştirilen oyunlar yoluyla öğrenme sürecinin keyifli hale geldiğini, sınıfın doğal ortamı içinde eğlenme ve eğlencenin her zaman yer alması gerektiğini belirtmişlerdir. Dodd ve Wilson'un (1998) 18-24 aylık çocuklarla yürüttükleri çalışmanın sonucunda çocukların oyun oynama eğilimlerinin öğretmenlerinin katıldığı oyunlarda çok daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çocuklarla birlikte oynayan öğretmenler onların oyun oynama eğilimlerini artırmaktadır. Fabrizi (2014) özel gereksinimli çocukların öğretmenlerinin oyuna katılımının çocukların oyun oynama eğilimlerini olumlu yönde etkilediğini tespit etmiştir. Taylor ve diğerleri (1999) çocukların yetişkinlerle olan olumlu etkileşiminin çocukların oyun oynama eğilimlerini etkilediğini belirtmektedirler. Öğretmenlere göre oyun gönüllü katılım ve eğlence temelli olmalıdır ve bunu sağlayacak öğretmenin kendisinin de oyunla eğlenmesi gerekmektedir (Taylor, Rogers, Dodd, Kaneda, Nagasaki, Watanabe ve Goshiki, 2004). Katz (1993)'a göre çocukların oyun oynama eğilimlerini arttırmak ancak öğretmenlerin rol modeli ile mümkündür. Eğlence eğilimi yüksek olan öğretmenler, çocuklara örnek davranışlar sergileyerek onların oyun oynama eğilimlerini geliştirmektedirler. Çocukların yaşam kalitesi öğretmenlerinin oyun ve eğlenceye yönelik tutumlarını gözleyerek gelişir, bu sayede çocuğun tüm yaşamına etki eden bir durum gerçekleştirilmiş olur (Erikson, 1972). Eğitim ortamlarında öğretmenlerin herhangi bir etkinliğe, yetişkinler için sıradan ve olağan olan görevlere eğlenceli bir tavırla yaklaşmaları, o etkinliği çocuklar için büyümlü bir şekle dönüştürmektedir. Okul yaşantısında eğlenen çocuk öğrenme sürecinde çok daha aktif ve yaratıcı düşünerek yeni öğrenmelere kapı açmaktadır. Oyun oynama eğiliminin içsel bir durum olduğu gerçeğinden hareketle, okul öncesi dönemde eğlence eğilimi yüksek öğretmenler aracılığıyla çocukların oyun oynama eğilimlerini harekete geçirecek yönde ortamlar oluşturularak, eğitim içeriği gözden geçirilerek ve aile ile iş birliği sürecine gidilerek sosyal çevresi ile uyumu yüksek, neşeli ve öğrenmeye açık çocuklar yetiştirmek mümkün olacaktır.

Okul öncesi dönem çocuklarının oyun oynama eğilimlerinin öğretmenlerinin eğlence eğilimleri açısından değerlendirildiği bu çalışmanın sonucunda uygulayıcılara ve araştırmacılara bazı öneriler sunulabilir. Çocukların ve öğretmenlerinin oyun oynama eğilimleri farklı sosyokültürel çevrelerde ve farklı çalışma grupları üzerinde incelenebilir. Düşük çıkan çalışma gruplarına yönelik oyun oynama üzerine etkinlik ve paneller düzenlenebilir. Her yaş grubu ve her cinsiyetten çocuğun oyun oynamasına imkân verecek biçimde eğitim ortamları iyileştirilebilir. Öğretmenlerin eğlence eğilimi, çocukların oyun oynama eğilimlerini olumlu açıdan etkilemektedir. Bu bulgudan yola çıkarak öğretmenlerin eğlence eğilimlerini arttırmaya yönelik olarak teşvik edici etkinlikler düzenlenebilir. Eğlence eğilimi ve oyun oynama eğiliminin geliştirilebilir bir kişilik özelliği olduğu (Pinchover, 2017) bilgisıyla hem çocuklar hem öğretmenlere yönelik çalışmalar yürütülebilir. Son olarak bu çalışma nicel araştırma yöntemi ile yürütülmüştür. Takip eden çalışmalarda öğretmenlerin ve çocukların oyun oynama eğilimleri nitel araştırma yöntem ve teknikleri ile incelenebilir.

Kaynaklar

- Bae, B. (2012). Children and teachers as partners in communication: Focus on spacious and narrow interactional patterns. *International Journal of Early Childhood*, 44(1), 53-69. Doi: <https://doi.org/10.1007/s13158-012-0052-3>
- Barnett, L. A. (1998). The adaptive powers of being playful. In M. C. Duncan, G. Chick, & A. Aycock (Eds.), *Play and culture studies: Diversions and divergences in fields of play* (pp. 97-119). Greenwich, CT: Ablex Publishing.

- Barnett, L. A. (2018). The education of playful boys: class clowns in the classroom. *Frontiers in Psychology, 9*, 232. Doi: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2018.00232>
- Barnett, L. A., & Kleiber, D. A. (1982). Concomitants of playfulness in early childhood: Cognitive abilities and gender. *The Journal of Genetic Psychology, 141*(1), 115-127. Doi: 10.1080/00221325.1982.10533462
- Bodrova, E., & Leong, D. J. (2003). The importance of being playful. *Educational Leadership, 60*(7), 50-53.
- Canaslan, B. (2018). *Early childhood in-service teachers' playfulness traits and views on playfulness* (Unpublished master thesis). Middle East Technical University, Ankara.
- Casas, A. K. (2003). *Childhood playfulness as a predictor of adult playfulness and creativity: a longitudinal study* (Unpublished master thesis). Virginia State University, USA.
- Chang, P. J., Qian, X., & Yarnal, C. (2013). Using playfulness to cope with psychological stress: taking into account both positive and negative emotions. *International Journal of Play, 2*(3), 273-296. Doi: <http://dx.doi.org/10.1080/21594937.2013.855414>
- Chang, P. J., Yarnal, C., & Chick, G. (2016). The longitudinal association between playfulness and resilience in older women engaged in the red hat society. *Journal of Leisure Research, 48*(3), 210-227. Doi: <http://dx.doi.org/10.18666/JLR-2016-V48-I3-6256>
- Choi, J. Y., & Shin, N. (2016). Exploring the effects of attachment security and playfulness on social competence among 4-year-old preschool children. *Korean Journal of Childcare and Education, 12*(2), 219-238.
- Choi, M. S., & Kim, J. H. (2006). The effect of playfulness on the social skills of young children: A study of gender differences. *Korean Journal of Child Studies, 27*(4), 103-116.
- Christian, K. M. (2011). *The construct of playfulness: Relationships with adaptive behaviors, humor, and early play ability* (Unpublished doctoral thesis). Case Western Reserve University, USA.
- Dodd, A. T., & Wilson, J. T. (1998). *The playfulness of toddlers in adult-directed, adult-assisted, and exploratory play contexts*. Retrieved from <https://files.eric.ed.gov/fulltext/ED423027.pdf>
- Erikson, E. (1972). Play and civilization. J. Bruner, A. Jolly, & K. Sylva. (Eds.), In *Play: Its role in development and evolution* (pp. 690-440). New York, NY: Basic Books.
- Fabrizi, S. (2014). *Measuring the playfulness of children with special needs in occupational therapist led, caregiver-included community playgroups* (Unpublished doctoral thesis). Nova Southeastern University, USA.
- Graham, B. C. (1987). *The effects of teachers' playfulness and creativity on teacher-child interactions* (Unpublished doctoral thesis). Virginia Polytechnic Institute and State University, USA.
- Graham, B. C., Sawyers, J. K., & DeBord, K. B. (1989). Teachers' creativity, playfulness, and style of interaction with children. *Creativity Research Journal, 2*(1-2), 41-50. Doi: <https://doi.org/10.1080/10400418909534299>
- Hamm, E. M. (2006). Playfulness and the environmental support of play in children with and without developmental disabilities. *OTJR: Occupation, Participation and Health, 26*(3), 88-96. Doi: <https://doi.org/10.1177/153944920602600302>
- Howard, J., Jenvey, V., & Hill, C. (2006). Children's categorisation of play and learning based on social context. *Early Child Development and Care, 176*(3-4), 379-393. Doi: <https://doi.org/10.1080/03004430500063804>
- Jung, J. (2011). Caregivers' playfulness and infants' emotional stress during transitional time. *Early Child Development and Care, 181*(10), 1397-1407. Doi: <https://doi.org/10.1080/03004430.2010.532873>

- Kang, J. H., & Lee, K. N. (2011). Effects of children's individual variables and maternal parenting on children's playfulness. *Korean Journal of Childcare and Education*, 7(2), 159-180.
- Karaman, N. G. (2009). The relationship between cognitive styles and play behaviour of 5-6 years old kindergarden children. *Egitim Bilimleri Fakultesi Dergisi*, 42(2), 163.
- Karasar, N. 2000. *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Katz, L. G. (1993). Dispositions as educational goals. ERIC Digest.
- Keleş, S., & Yurt, Ö. (2017). An investigation of playfulness of pre-school children in Turkey. *Early Child Development and Care*, 187(8), 1372-1387. Doi: 10.1080/03004430.2016.1169531
- Kinhead-Clark, Z. (2019). Exploring children's play in early years learning environments; what are the factors that shape children's play in the classroom? *Journal of Early Childhood Research*, 17(3), 1-13. Doi: <https://doi.org/10.1177/1476718X19849251>
- Ko, Y. J., & Kim, M. S. (2013). The differences in children's play behavior according to the level of their playfulness, leadership and communicative ability. *Korean Journal of Child Studies*, 34(1), 175-189. Doi: [dx.org/10.5723/KJCS.2013.34.1.175](https://doi.org/10.5723/KJCS.2013.34.1.175)
- Kwon, H. J. (2013). The effects of early childhood teachers' playfulness, Teachers' positive play beliefs and teaching efficacy on play on teachers' strategies of problem behavior guidance. *Korean Journal of Childcare and Education*, 9(1), 175-200.
- Lim, Y. O., Yee, Y. H., & Oh, K. Y. (2006). The relationship between children's creativity, playfulness and multiple intelligence. *Korean Journal of Human Ecology*, 9(1), 15-24.
- Macun, B., & Güvendi, Ö. F. (2019). Okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimlerinin çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *EKEV Akademi Dergisi*, 23(78), 79-98.
- Magnuson, C. D., & Barnett, L. A. (2013). The playful advantage: How playfulness enhances coping with stress. *Leisure Sciences* 35(2), 129-144. Doi: <https://doi.org/10.1080/01490400.2013.761905>
- MEB (2013). *Okul öncesi eğitim programı*. <https://tegm.meb.gov.tr/dosya/okuloncesi/ooproram.pdf> adresinden alınmıştır.
- Moller, S. J. (2015). Imagination, playfulness, and creativity in children's play with different toys. *American Journal of Play*, 7(3), 322-346.
- Pinchover, S. (2017). The relation between teachers' and children's playfulness: a pilot study. *Frontiers in Psychology*, 8, 2214. Doi: <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.02214>
- Pinchover, S., Shulman, C., & Bundy, A. (2016). A comparison of playfulness of young children with and without autism spectrum disorder in interactions with their mothers and teachers. *Early Child Development and Care*, 186(12), 1893-1906. Doi: <https://doi.org/10.1080/03004430.2015.1136622>
- Proyer, R. T., & Jehle, N. (2013). The basic components of adult playfulness and their relation with personality: The hierarchical factor structure of seventeen instruments. *Personality and Individual Differences*, 55(7), 811-816. Doi: <https://doi.org/10.1016/j.paid.2013.07.010>
- Proyer, R. T., & Wagner, L. (2015). Playfulness in adults revisited: the signal theory in German speakers. *American Journal of Play*, 7(2), 201-227.
- Rentzou, K. (2014). Pre-school children's social and nonsocial play behaviours. Measurement and correlations with children's playfulness, behaviour problems and demographic characteristics. *Early Child Development and Care*, 184(4), 633-647. Doi: 10.1080/03004430.2013.806496
- Saunders, I., Sayer, M., & Goodale, A. (1999). The relationship between playfulness and coping in pre-school children: A pilot study. *American Journal of Occupational Therapy*, 53(2), 221-226.

- Shen, X. (2010). *Adult playfulness as a personality trait: Its conceptualization, measurement, and relationship to psychological well-being* (Unpublished doctoral thesis). The Pennsylvania State University, USA.
- Singer, E. (2013). Play and playfulness, basic features of early childhood education. *European Early Childhood Education Research Journal*, 21(2), 172-184. Doi: 10.1080/1350293X.2013.789198
- Singer, E. (2015). Play and playfulness in early childhood education and care. *Psychology in Russia*, 8(2), 27.
- Sproule, L., Walsh, G., & McGuinness, C. (2019). More than 'just play': picking out three dimensions of a balanced early years pedagogy. *International Journal of Early Years Education*, 1-14. Doi: 10.1080/09669760.2019.1628011
- Synodi, E., Linardakis, M., Sadauskienė, R., Kochanskienė, A., & Rimavičienė, D. (2015). Teachers' approach to playfulness in the process of education/learning in Lithuania and Greece. *Signum Temporis*, 7(1), 15-19. Doi: 10.1515/sigtem-2016-0002
- Taylor, S. I., & Rogers, C. S. (2001). The relationship between playfulness and creativity of Japanese pre-school children. *International Journal of Early Childhood*, 33(1), 43-49. Doi: <https://doi.org/10.1007/BF03174447>
- Taylor, S. I., Rogers, C. S., & Kaiser, J. (1999). A comparison of playfulness among American and Japanese preschoolers. *Play contexts revisited*, 2, 143.
- Taylor, S. I., Rogers, C. S., Dodd, A. T., Kaneda, T., Nagasaki, I., Watanabe, Y., & Goshiki, T. (2004). The meaning of play: A cross-cultural study of American and Japanese teachers' perspectives on play. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 24(4), 311-321. Doi: <https://doi.org/10.1080/1090102040240411>
- Tegano, D. W., Groves, M. M., & Catron, C. E. (1999). Early childhood teachers' playfulness and ambiguity tolerance: essential elements of encouraging creative potential of children. *Journal of Early Childhood Teacher Education*, 20(3), 291-300. Doi: 10.1080/0163638990200307
- Trevlas, E., Grammatikopoulos, V., Tsigilis, N., & Zachopoulou, E. (2003). Evaluating playfulness: Construct validity of the children's playfulness scale. *Early Childhood Education Journal*, 31(1), 33-39. Doi: <https://doi.org/10.1023/A:1025132701759>
- Trevlas, E., Matsouka, O., & Zachopoulou, E. (2003). Relationship between playfulness and motor creativity in pre-school children. *Early Child Development and Care*, 173(5), 535-543.
- Tuğrul, B., Ertürk, H. G., Özen Altınkaynak, Ş., & Güneş, G. (2014). Oyunun üç kuşaktaki değişimi. *The Journal of Academic Social Science Studie*, 27, 1-16.
- Walsh, G., McMillan, D., & McGuinness, C. (Eds.). (2017). *Playful teaching and learning*. Sage.
- Youell, B. (2008). The importance of play and playfulness. *European Journal of Psychotherapy and Counselling*, 10(2), 121-129. Doi: 10.1080/13642530802076193.
- Yurt, Ö., Keleş, S., & Koğar, H. (2016). Yetişkin eğlence eğilimi özeliği ölçeği Türkçe formunun psikometrik özelliklerinin incelenmesi. *International Journal of Human Sciences*, 13(1), 650-662. Doi: 10.14687/ijhs.v13i1.3539
- Zachopoulou, E., Trevlas, E., & Tsikriki, G. (2004). Perceptions of gender differences in playful behaviour among kindergarten children. *European Early Childhood Education Research Journal*, 12(1), 43-53. Doi: <https://doi.org/10.1080/13502930485209301>

Extended Summary

1. Introduction

The playfulness is defined as the ability of children to transform their surroundings into an environment that makes them fun and enjoyable. The playfulness is considered in the literature as a personality trait. Although the term playfulness refers to personality for adults, it is used to define the playfulness in both adults and children. It includes features such as transforming the environments in which they live into fun and enjoyable for themselves and the people around them. Individuals with playfulness traits are defined as people who have an internal predisposition that is characterized as knowing how to enjoy every moment of life, having imagination, being joyful, thinking freely, and accepting oneself and the environment as it is. In this respect, it is important to examine the personality traits of pre-school children and teachers. From this point of view, the aim of the research is to evaluate the pre-school children's playfulness in terms of their teachers' playfulness traits. In addition, it aims to examine whether children's playfulness differ according to demographic characteristics (gender and age).

2. Method

This study was based on a survey model, one of the quantitative research methods, through which pre-school children's playfulness was examined in terms of their teachers' playfulness traits. The participants of the study consisted of 122 children whose ages ranged from five to six, and seven teachers of these children working at pre-school education institutions in various districts of Istanbul in academic years 2018 and 2019. In the research, "Children's Playfulness Scale" was used to determine the playfulness of pre-school children and "Adult Playfulness Trait Scale" was used to determine the pre-school teachers' playfulness traits. In the process of data collection, firstly permission was obtained from İstanbul Provincial Directorate of National Education, then pre-school education institutions were visited and the necessary permission was obtained from school principals as well and then implementation started. The scales were distributed by hand to the teachers who agreed to participate in this study and they were asked to complete one scale for themselves and the other for children in their classes. After filling the scales, they were received. A total of 130 cases were obtained from children, but eight of them were incomplete and incorrectly filled; therefore, these cases were not included in the study. Moreover, seven cases were obtained from teachers.

3. Findings, Discussion and Results

As a result of the research, it was found that pre-school children's playfulness and teachers playfulness traits levels were high ($\bar{X} = 79.90$; $\bar{X} = 66.71$). Many factors such as the educational content of the school and program, teacher and manager attitudes could have played a role in the high tendency of the children to play. Children's playfulness did not show a significant difference according to the gender variable ($p = .98$). The reason for the lack of gender differences in this study may be due to the fact that teachers and families had similar attitudes towards children's play habits. In this respect, some evidence suggests that the tendency of children to play is not gender-oriented but internally sourced (Rentzou, 2015). The study also examined whether the children's playfulness differed according to the age variable and a significant difference was found in favor of the five-year-old children when compared with six-year-olds ($p = .028$). The effects of teacher attitude and school environment may be the reasons of the differentiation of playfulness with regard to age. The literature proposes that the attitudes of teachers or families affect the tendency of children to play (Pinchover, Shulman and Bundy, 2016). With respect to the relationship between the children's and their teachers' playfulness traits, it was found that children's playfulness differed according to their teachers' playfulness traits levels ($p < .001$). Considering the effect of teachers' playfulness on children, the results showed significant

differences for three groups of children: The children with a teacher with high level of playfulness traits ($p < .001$), the children with a teacher with moderate level of playfulness traits ($p = .016$), and the children with a teacher with low level of playfulness traits ($p = .035$). Teachers with high playfulness traits develop exemplary behaviors for children and improve their playfulness. The quality of life of children improves by observing their teachers' attitudes towards play and entertainment, which affects the whole life of the children (Erikson, 1972). In educational environments, teachers' approaching any task, or even tasks that are considered ordinary by adults, with a fun attitude turns it into a magical activity for children. Having fun in school life, the child can enjoy an environment that stimulates more active and creative thinking in the learning process. Based on the fact that playfulness is an internal disposition, by creating environments that will stimulate children's playfulness, revising their educational content and collaborating with the family, teachers with high playfulness traits in the pre-school period will raise children who are joyful and open to learning.

Etik Beyanname

Bu makalede "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında belirtilen bütün kurallara uyduğumuzu, "Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiğine Aykırı Eylemler" başlığı altında belirtilen eylemlerden hiçbirini gerçekleştirmediğimizi, hiçbir çıkar çatışmasının olmadığını ve oluşabilecek her türlü etik ihlalinde sorumluluğun makale yazarlarına ait olduğunu beyan ederiz.

Araştırma makalesi: Zembat, R., & Yılmaz, H. (2020). Okul öncesi dönem çocuklarının oynama eğilimlerinin öğretmenlerinin eğlence eğilimleri ve çeşitli değişkenler açısından değerlendirilmesi. *Erzincan Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(2), 431-446.